

1. Вчитель, його соціальні функції. Основні групи вимог до вчителя.

Професія вчителя є вічною, складною, відповідальною. Вчитель – людина спрямована у майбутнє. Його діяльність орієнтована на формування людини майбутнього. Вчитель управляє найбільш складним процесом – процесом формування особистості. Ця професія одна з найбільш масових і це покладає велику відповідальність за якість роботи вчителя. Вчитель це посередник між суспільством і людиною, що росте. Він передає усе найкраще від попередніх поколінь.

Важливу роль у професії вчителя відіграють особистісні **якості педагога**, його чутливість до іншої людини, гуманність у помислах і діях. Але це не знижує актуальності такої його риси як **вимогливість**. Більшість видатних педагогів обстоювала єдність вимогливості і поваги, бо саме у вимогливості до людини і полягає повага до неї. Працю справжнього педагога живить **віра у людину**. Він повинен бути оптимістом, глибоко вірити у сили й можливості дітей. Обов'язковою вимогою в ставленні вчителя до учнів є **справедливість**. Важливою для вчителя є **позитивна емоційна налаштованість**, яка виявляється в умінні залишати за дверима школи неприємні переживання, погані настрої. У стосунках з учнями завжди потрібне **почуття міри**, неприпустимість крайнощів, що виходять за межі пристойності й педагогічної доцільності. Відчуття вчителем учня, усвідомлення своєї ролі у педагогічному процесі і мети своїх виховних дій зумовлює **педагогічний такт**, сутність якого полягає у творчому умінні обирати в кожному конкретному випадку таку лінію поведінки, такий підхід (за допомогою слова, тону, вчинку, жестів), які оберігають честь і гідність учнівського колективу, кожного учня, не принижуючи і не возвеличуючи його честі і гідності. Гідності. Обов'язкова передумова педагогічного такту – знання індивідуальних особливостей психічного стану, настроїв і переживань учнів. Ще однією важливою характеристикою діяльності вчителя є його **мовна культура**. Мова – найважливіший засіб спілкування вчителя з учнями, головний інструмент педагогічної праці. Вона є засобом безпосереднього впливу на свідомість і поведінку учнів. Вчитель – головна фігура педагогічного процесу. Його **особистий приклад** – могутній фактор виховного впливу. Завдяки спілкуванню з учнями вчитель виховує їх не тільки словом, а й всіма якостями своєї особистості.

Головне завдання вчителя – навчати і виховувати. У ньому закріплені **функції педагога**.

Навчальна (дидактична) функція. Вважалося, що вчитель як носій знань передає їх учням, і чим обізнаніший він сам, тим краще засвоять науку діти. З часом, коли обсяг знань збільшився до неможливості осягнення їх однією людиною, змінилось бачення дидактичної функції вчителя. Головним стало не передавання знань, а формування вмінь здобувати їх самостійно. Цінність учительської праці почали вбачати в його умінні бути організатором процесу засвоєння знань.

Розвиваюча функція. Її сутність – у розвитку дитини, створенні сприятливих умов для розвитку її творчого потенціалу.

Виховна функція. виховна функція полягає в формуванні необхідних особистісних якостей у кожного школяра.

Організаційна функція передбачає включення учнів у різноманітні види діяльності, організацію учнівського колективу, співпраця з батьками та колегами.

Комунікативна функція означає встановлення взаємин вчителя з учнями, колегами, батьками та громадськістю, дотримання культури спілкування з ними.

Діагностична функція полягає у умінні застосовувати методи науково-педагогічного дослідження з метою виявлення індивідуальних особливостей учнів чи учнівського колективу.

сучасні **вимоги до педагога** на межі тисячоліть висвітлені в законі "Про загальну середню освіту". справжній педагог повинен працювати на майбутнє, випереджати свій час. Його обов'язок – виховувати гідних людей, здатних примножувати здобутки людської цивілізації. Отже, **основними вимогами**, які висуває перед вчителем суспільство є:

- загально-громадські – оптимізм, бажання працювати, загальнолюдський гуманізм, патріотизм;
- морально-педагогічні – висока ерудиція та культура, високий рівень моральних відносин з людьми, педагогічна само актуалізація;
- індивідуально-психологічні – самостійність, діловитість, цінність характеру, наявність педагогічних здібностей.

Для вчителя особливо важливі професіоналізм, світогляд, моральність учителя, його уміння організувати діяльність дітей, спонукати їх до самовиховання, тобто оволодіння педагогічною майстерністю.